VT Gerçeklenmesi Ders Notları-#3

Remote: Kullanıcıdan gelen JDBC isteklerini karşılar.

Planner: SQL ifadesi için işleme planı oluşturur ve karşılık gelen ilşkisel cebir ifadesini oluşturur.

Parse: SQL ifadesindeki tablo, nitelik ve ifadeleri ayrıştırır.

Query: Algebra ile ifade edilen sorguları gerçekler.

Metadata: Tablolara ait katalog bilgilerini organize eder.

Record: disk sayfalarına yazma/okumayı kayıt seviyesinde gerçekler.

Transaction&Recovery: Eşzamanlılık için gerekli olan disk sayfa erişimi kısıtlamalarını organize eder ve veri kurtarma için kayıt_defteri (log) dosyalarına bilgi girer.

Buffer: En sık/son erişilen disk sayfalarını ana hafıza tampon bölgede tutmak için gerekli işlemleri yapar.

Log: Kayıt_defterine bilgi yazılmasını ve taranması işlemlerini düzenler.

File: Dosya blokları ile ana hafıza sayfaları arasında bilgi transferini organize eder.

- VTYS'nin hafıza yönetimi prensipleri
  - ► SimpleDB'de log yönetimi
- ► SimpleDB'de hafıza yönetimi algoritmaları
- Kaynak: "database design and implementation" by Edward Sciore, 2009, John Wiley

VTYS Hafıza Yönetimi

- ► Yönetim'de amaç : Disk erişim sayısının azaltılması
- ► İşletim sisteminin sözde hafıza(*virtual mem.*) yönetimi yetmez mi?
  - Cevap: 2 önemli nedenden dolayı kesinlikle yetmez:
    - VTYS'nin kurtarma sisteminin (*recovery manag.*), sayfaların diske yazılmasında bazı sırayı takip etmesi gerekir. Örneğin, değişikliğe maruz kalan *veri bloğu* ve bu değişiklik için gerekli olan log kaydını içeren *log bloğunu* düşünelim. Sizce bu bloklardan hangisi daha önce diske yazılmalıdır? Peki, işletim sistemi bunu sağlayabilir mi?
    - İşletim sistemi, bir bloğun şu an için kullanılıp/kullanılmadığından habersiz. Takip ettiği şey, yerleştirme algoritmasına göre sayfa hakkında bazı istatistikler..Oysa VTYS bir hareket(transaction) süresince hangi sayfaların kullanacağını biliyor ve bunların ana hafıza kalmasını istiyor...
- VTYS kendi tampon havuzunu (buffer pool), veri tabanı kullanımına ve sistemin diğer modüllerine göre en optimum olarak kullanır.
- Şu an için elimizde iki tür bilgi var: "kullanıcı verisi" ve "log". Bunları yöneten modüller:
  - Log yönetim modülü (simpledb.log)
  - Tampon yönetim modülü (simpledb.buffer)

Log Yönetim modülü

- ► VT durumlarının takip edilmesi için;
  - Her değişiklik bir log kaydı ile saklanmalı
  - Her log kaydı her zaman log dosyasının sonuna eklenmeli
- Log kayıtlarını kim okur?
  - Log yönetim modülü DEĞİL!
  - VTYS kurtarma yönetimi (recovery manager) modulü okur ve değerlendirir.
     Zaten log kayıtlarını, LogMgr'a yazdıran da gene kurtarma modulüdür.
- Aşağıdaki log yönetimi algoritmasını inceleyin ve sorunu bulun:
  - 1. Allocate a page in memory.
  - 2. Read the last block of the log file into that page.
  - 3. If the log record fits in the page, then:
    - a) Add the log record to the end of the page.
    - b) Write the page back to disk.
  - 4. If the log record does not fit in the page, then:
    - a) Allocate a new, empty page.
    - b) Add the log record to that page.
    - c) Append the page to a new block at the end of the log file.

Figure 13-1

A simple (but inefficient) algorithm for appending a new record to the log

Log Yönetim algoritması

- 1. Permanently allocate one memory page to hold the contents of the last block of the log file. Call this page P.
- 2. When a new log record is submitted:
  - a) If there is no room in P, then:

Write P to disk and clear its contents.

- b) Add the new log record to P.
- 3. When the database system requests that a particular log record be written to disk:
  - a) If that log record is in P, then:

Write P to disk.

Figure 13-3

The optimal log management algorithm

- Buna göre 2 durumda log sayfası diske yazılması gerekiyor:
  - 1. Sayfa kapasitesi dolduğu zaman
  - 2. Log sayafası içerisindeki bir log kaydı, VTYS kurtarma modulü tarafından diske yazılmaya zorlandığı zaman..
- Buna göre bir log sayfası, birden çok defa diske yazılmak zorunda kalabilir mi?

SimpleDB log yönetim modulü

```
public LogMgr(String logfile);
public int append(Object[] rec);
public void flush(int lsn);
public Iterator<BasicLogRecord> iterator();

BasicLogRecord

public BasicLogRecord(Page pg, int pos);
public int nextInt();
public String nextString();

Figure 13-4
The API for the SimpleDB log manager
```

```
SimpleDB.initFileAndLogMgr("studentdb");
LogMgr logmgr = SimpleDB.logMgr();
int lsn1 = logmgr.append(new Object[]{"a", "b"});
int lsn2 = logmgr.append(new Object[]{"c", "d"});
int lsn3 = logmgr.append(new Object[]{"e", "f"});
logmgr.flush(lsn3);

Iterator<BasicLogRecord> iter = logmgr.iterator();
while (iter.hasNext()) {
    BasicLogRecord rec = iter.next();
    String v1 = rec.nextString();
    String v2 = rec.nextString();
    System.out.println("[" + v1 + ", " + v2 + "]");
}
```

- Bir SimpleDB örneği(instance), sadece bir adet LogMgr nesnesine sahiptir.
- Log kaydı, içerisinde int ve String tipinde veri tutan değişken uzunluklu bir kayıt.
- Eklenen herbir log kaydına ait *lsn* numarası vardır. Şu an için, bu *lsn* numarası, log kaydının içinde bulunduğu sayfaya karşılık gelen bloğun numarasıdır.
- flush(lsn) fonksiyonu lsn ve öncesindeki bütün log kayıtlarını diske yazar.
- iterator() fonksiyonu log kayıtlarını sondan başa doğru tarar. (çünkü kurtarma modülü böyle istiyor..)
- Yandaki örnek kodun çıktısı ne olur?

SimpleDB LogMgr gerçeklenmesi

```
public class LogMgr implements Iterable<BasicLogRecord> {
   public static final int LAST_POS = 0;
   private String logfile;
                                                    OS'nin tamponlarını
   private Page mypage = new Page();
                                                    kullanıyor
   private Block currentblk;
   private int currentpos;
   public LogMgr(String logfile) {
       this.logfile = logfile;
       int logsize = SimpleDB.fileMgr().size(logfile);
       if (logsize == 0)
          appendNewBlock();
          currentblk = new Block(logfile, logsize-1);
          mypage.read(currentblk);
          currentpos = getLastRecordPosition() + INT_SIZE;
                                                    Eski blokları boşuna
   public void flush(int lsn) {
                                                    yazmıyor...
       if (lsn >= currentLSN())
          flush();
   public Iterator<BasicLogRecord> iterator() {
       flush();
       return new LogIterator(currentblk);
                                                               Log kayıtlarının geriye doğru
                                                               birbirine zincirleme
   public synchronized int append(Object[] rec) {
       int recsize = INT SIZE;
                                                               bağlanmasını gerçekleştirir.
       for (Object obj : rec)
          recsize += size(obj);
                                                               (Bu aşağıdaki örnekte
       if _(currentpos + recsize >= BLOCK_SIZE) {
                                                               gösterilmistir.)
          flush();
          appendNewBlock();
       for (Object obj : rec)
                                                                   (a) The empty log page
          appendVal(obj);
                                                       14 a b 0
       finalizeRecord();
       return currentLSN():
                                                          (b) The log page after appending the log record ["a", "b"]
Figure 13-6
                                                       28 a b 0 c d 14
The code for the SimpleDB class LogMgr
                                                          (c) The log page after appending the log record ["c", "d"]
                                                       42 a b 0 c d 14 e f 28
                                                          (d) The log page after appending the log record ["e", "f"]
```

Appending three log records to an empty log page

```
private void appendVal(Object val) {
      if (val instanceof String)
         mypage.setString(currentpos, (String)val);
         mypage.setInt(currentpos, (Integer)val);
      currentpos += size(val);
   private int size(Object val) {
      if (val instanceof String) {
         String sval = (String) val;
         return STR_SIZE(sval.length());
      else
         return INT_SIZE;
   private int currentLSN() {
      return currentblk.number();
   private void flush() {
      mypage.write(currentblk);
   private void appendNewBlock() {
      setLastRecordPosition(0):
      currentblk = mypage.append(logfile);
      currentpos = INT_SIZE;
   private void finalizeRecord()
      int lastpos = getLastRecordPosition();
      mypage.setInt(currentpos, lastpos);
      setLastRecordPosition(currentpos);
      currentpos += INT_SIZE;
   private int getLastRecordPosition() {
      return mypage.getInt(LAST POS);
   private void setLastRecordPosition(int pos) {
      mypage.setInt(LAST_POS, pos);
Figure 13-6 (Continued)
```

LogIterator sınıfının gerçeklenmesi

```
class LogIterator implements Iterator<BasicLogRecord> {
   private Block blk;
   private Page pg = new Page();
   private int currentrec;
   LogIterator(Block blk) {
      this.blk = blk;
      pg.read(blk);
      currentrec = pg.getInt(LogMgr.LAST_POS);
   public boolean hasNext() {
      return currentrec > 0 || blk.number() > 0;
   public BasicLogRecord next() {
      if (currentrec == 0)
         moveToNextBlock();
      currentrec = pg.getInt(currentrec);
      return new BasicLogRecord(pg, currentrec+INT_SIZE);
   public void remove() {
      throw new UnsupportedOperationException();
   private void moveToNextBlock() {
      blk = new Block(blk.fileName(), blk.number()-1);
      pg.read(blk);
      currentrec = pg.getInt(LogMgr.LAST_POS);
```

Figure 13-8

The code for the SimpleDB class LogIterator

```
public class BasicLogRecord {
   private Page pg;
   private int pos;
   public BasicLogRecord(Page pg, int pos) {
      this.pg = pg;
      this.pos = pos;
   public int nextInt() {
      int result = pg.getInt(pos);
      pos += INT_SIZE;
      return result;
   public String nextString() {
      String result = pg.getString(pos);
      pos += STR_SIZE(result.length());
      return result;
```

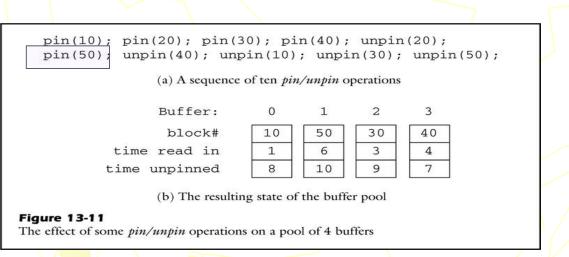
Figure 13-9

The code for the SimpleDB class BasicLogRecord

- Tampon Yönetimi Kullanıcı veri sayfalarının "tampon havuzunda" tutulması ve bu havuzun koordinasyonu
- tampon havuzu: VTYS tarafından belirlenen sabit sayıda tampondan oluşan ana hafıza bölgesi. Her tampon bir sayfayi içermekte, her sayfa da bir disk bloğunun bilgisini tutmaktadır.(Esasında, olay OS'nin tampon bölgesinden istenen alanın VTYS'nin *kontrolüne verilmesi*)
- Protokol:
  - İstemci, istediği bloğa karşılık gelecek sayfanın tampon havuzunda **pin** edilmesini tampon yöneticisinden talep eder.
  - İstemci, bu sayfayı istediği gibi kullanır.(okuma/yazma)
  - İstemci, bu sayfa ile işini bitirince, tampon yöneticisinden sayfanın **unpin** edilmesini talep ister.
- Pin edilmis tampon, bir istemci tarafından kullanılıyor anlamına geliyor. O zaman tampon yöneticisi bu tamponu başka bir bloğa atayamaz..
  - Unpin edilmiş tampon ise, herhangi bir istemci tarafından kullanılmıyor anlamında. O zaman tampon yöneticisi bu tamponu başka bir bloğa atayabilir...
- O zaman, İstemcinin tampon talebi, şu 4 durumdan biri ile neticelenir:
  - İstenen bloğun içeriği zaten tampon havuzunda olması ve
    - Pin edilmiş
    - Unpin edilmiş
  - İstenen bloğun içeriği tampon havuzunda değil,
    - En az bir unpin edilmiş tampon var.
    - Bütün tamponlar pin edilmiş
- Her durumu(1a,1b,2a,2b) dikkatle analiz edelim!

Tampon yerdeğişim stratejileri Bir tampon isteği geldiğinde, Eğer tampon havuzunda birden çok **unpin** durumda olan tampon varsa(2a), yerdeğişim için bunlardan hangisi seçilecek?

- Amaç: "En az disk erişim sayısı.." En iyi seçim kesin olarak bilinemez, o yüzden unpin durumdaki tamponlar arasında başarılı bir tahmin yapılmalı..(işte tampon yöneticisinin **pin/unpin** durumunu takip etmesi, bu noktada kötü bir seçim yapılmasına engel oluyor. Yoksa OS'na bıraksak pin durumunda olabilen bir sayfayı seçebilirdi)
- Cok sayıda tampon yerdeğişim stratejisinden sadece 4 tanesi: Sade (naive), FIFO, LRU, Clock
- Aşağıdaki 4 tamponluk havuz için verilen senaryoda, hangi blokların hangi zamanda **pin/unpin** edildiği şematize ediliyor. Şekilde sadece pin(50), bir yerdeğişime sebep olmakta bu değişimde 4 farklı strateji için de aynıdır;çünkü sadece 1 adet **unpin** durumunda tampon vardı (1 no 'lu tampon)

- Pin(60), unpin(60), pin(70), unpin(70), ... senaryosu için SADE stratejisi iyi midir?
- Katalog bilgisi tutan tamponlar için FIFO kullanımı iyi midir?
- LRU adil bir strateji mi? Clock, maksimum adil kullanım sağlıyor mu?

11.zamanda pin(60) 12.zamanda pin(70) Istekleri her bir stateji için nasıl bir yerdeğişime sebep verir?

- Sade: $60 \rightarrow tampon 0$
  - 70 → tampon 1

FIFO: 60 → tampon 0

 $70 \rightarrow tampon 2$

 $LRU: 60 \rightarrow tampon 3$

70 **>** tampon 0

Clock: $60 \rightarrow tampon 2$

CLOCK stratejisi

- SADE, LRU ve LFU (least frequently used) yöntemlerinin iyi taraflarını alalım.
- Hangi tampon seçiliyor?
  - 1. Saat gibi düşünülen tampon havuzunda dön, karşılaştığın ilk unpin tamponu seç.
  - 2. Dönmeye en son yerdeğişimin olduğu tampondan sonraki tampondan başla.
- 1. kriter ile SADE'ye benziyor. Adil bir yaklaşım...
- 2. kriter ile LRU'ya benziyor. Çünkü en son yerdeğişen tampon, yeni bir yerdeğişime aday olması için bir tur dönmesi lazım.
- 2. kriter ile LFU'a benziyor. Çünkü, en son yerdeğişen tampona tekrar sıra geldiği zaman; eğer bu tampon çok sık kullnılan bir tampon ise yine **pin** durumunu muhafa ediyor olacaktır. Böylece seçilmesi olasılığı düşmüş oluyor.

SimpleDB'de Tampon Yönetimi

```
BufferMgr
                                                                   Bir SimpleDB
                                                                  örneği(instance), sadece bir
    public BufferMgr(int numbuffs);
                                                                  adet BufferMgr nesnesine
    public Buffer pin(Block blk);
    public Buffer pinNew(String filename,
                                                            SimpleDB.initFileLogAndBufferMgr("studentdb");
                           PageFormatter fmtr);
                                                            BufferMgr bm = SimpleDB.bufferMgr();
    public void
                   unpin(Buffer buff);
    public void
                    flushAll(int txnum);
                                                            Block blk = new Block("student.tbl", 0);
    public int
                    available();
                                                            Buffer buff = bm.pin(blk);
                                                            String sname = buff.getString(46);
Buffer
                                                            int gradyr = buff.getInt(38);
                                                            System.out.println(sname + " has gradyear " + gradyr);
    public int
                    getInt(int offset);
    public String
                    getString(int offset);
                                                            SimpleDB.initFileLogAndBufferMgr("studentdb");
    public void
                     setInt(int offset, int val,
                                                            BufferMgr bm = SimpleDB.bufferMgr();
                            int txnum, int lsn);
                                                            LogMgr lm = SimpleDB.logMgr();
    public void
                     setString(int offset, String val,
                                                            int mytxnum = 1; // assume we are transaction 1
                                int txnum, int lsn);
    public Block
                    block();
                                                            Block blk = new Block("student.tbl", 0);
                                                            Buffer buff = bm.pin(blk);
PageFormatter
                                                            int gradyr = buff.getInt(38);
                                                            Object[] logrec = new Object[]
                                                                          {mytxnum, "student.tbl", 0, 38, gradyr};
    public void format(Page p);
                                                            int lsn = lm.append(logrec);
                                                            buff.setInt(38, gradyr+1, mytxnum, lsn);
               Önce log kaydının yerini tespit etmem
                                                            bm.unpin(buff);
               gerek...
```

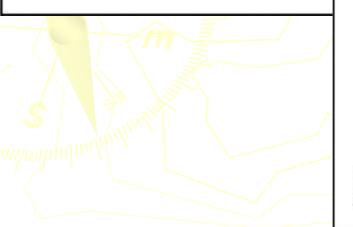
Sayfa(Page) Formatları

- simpleDB (veya bir VTYS) farklı tipte sayfalara sahip olabilir: Veri sayfaları, index sayfaları, log sayfaları,...
- ► PageFormatter nesnesindeki format(Page p); pinNew(...) ile dosyaya yeni eklenecek olan sayfanın istenilen formatta olmasını sağlar.

```
class ABCStringFormatter implements PageFormatter {
   public void format(Page p) {
     int recsize = STR_SIZE("abc");
     for (int i=0; i+recsize <= BLOCK_SIZE; i+=recsize)
        p.setString(i, "abc");
   }
}</pre>
```

Figure 13-15

A simple (but utterly useless) page for

Figure 13-16

Adding a new block to the file junk

Tampon çekişmesi (contention)

- ▶ Bütün tamponların **pin** durumunda olması halinde, tampon yöneticisi, bir **pin** veya **pinNew** isteğine hemen cevap veremez. Bunun için hemen yerine getirlemeyen istekler bekleme listesinde (*waitList*) bekletilir. (*Kullanıcı bu seviyedeki bir bekletilmeden tabiki habersizdir*.)
- Tampon çekişmelerinde, kilitlenme (*deadlock*) senaryoları yaşanabilir. Örneğin, 2 tamponluk bir havuzdan, 2 istemcinin her birinden 2 tampon isteği olsun. Her bir istemci bir tamponu kaparsa, ikinci tampon için her ikisi de bekleme listesine alınacak=>kilitlenme!
- Kilitlenmeye mani olan veya çözen algoritmalar karmaşık bir konu. SimpleDB'de bu problem, önceden tayin edilen "istemci bekleme süresinin" aşılmasında, istemciye Exception (*BufferAbortException*) gönderilmesi ile çözülmüştür. Bu durumda istemcinin tx'ı, *rollback* ile yeniden başlatılır.

SimpleDB'de Tampon
Bununla beraber değişmiş sayfaların diske

- ► Tampon sınıf şunları takip eder,
  - icerdiği sayfa,
  - karşılık gelen disk bloğu
  - pin durumu (üstünde kaç pin var)
  - Sayfayı en son değiştiren tx.
  - Sayfadaki en son değişikliğe ait LSN

```
Bununla beraber değişmiş sayfaların diske yazılmasını sağlamalıdır. <u>Bunun ne zaman yapar?</u>
```

Değişikli olduğu anda?

public Block block() {

Figure 13-17 (Continued)

- Tampon unpin olduğu zaman?(1b)
- Tampon başka bir bloğa atandığı zaman?(2a)
- Kurtarma modülü istediği zaman

```
public class Buffer {
  private Page contents = new Page();
  private Block blk = null;
  private int pins = 0;
  private int modifiedBy = -1;
  private int logSequenceNumber;
  public int getInt(int offset) {
      return contents.getInt(offset);
  public String getString(int offset) {
      return contents.getString(offset);
  public void setInt(int offset, int val,
                      int txnum, int lsn) {
     modifiedBy = txnum;
      if (1sn >= 0)
         logSequenceNumber = lsn;
      contents.setInt(offset, val);
  public void setString(int offset, String val,
                         int txnum, int lsn) {
     modifiedBy = txnum;
      if (lsn >= 0)
         logSequenceNumber = lsn;
      contents.setString(offset, val);
```

```
return blk;
void flush() {
   if (modifiedBy >= 0) {
      SimpleDB.logMgr().flush(logSequenceNumber);
      contents.write(blk);
   modifiedBy = -1;
void pin() {
  pins++;
void unpin() {
  pins --;
boolean isPinned() {
   return pins > 0;
boolean isModifiedBy(int txnum) {
   return txnum == modifiedBy;
void assignToBlock(Block b) {
   flush();
  blk = b;
   contents.read(blk);
  pins = 0;
void assignToNew(String filename, PageFormatter fmtr)
   flush();
   fmtr.format(contents);
   blk = contents.append(filename);
  pins = 0;
```

Figure 13-17

The code for the SimpleDB class Buffer

SimpleDB'de Tampon yönetimi (basit)

numAvailable--;

```
buff.pin();
class BasicBufferMgr {
                                                return buff;
  private Buffer[] bufferpool;
  private int numAvailable;
                                             synchronized Buffer pinNew(String filename,
                                                                          PageFormatter fmtr) {
                                                Buffer buff = chooseUnpinnedBuffer();
                                                 if (buff == null)
   BasicBufferMgr(int numbuffs) {
                                                   return null;
     bufferpool = new Buffer[numbuffs];
                                                buff.assignToNew(filename, fmtr);
                                                numAvailable--;
     numAvailable = numbuffs:
                                                buff.pin();
                                                return buff;
      for (int i=0; i<numbuffs; i++)</pre>
        bufferpool[i] = new Buffer();
                                             synchronized void unpin(Buffer buff) {
                                                buff.unpin();
                                                if (!buff.isPinned())
                                                    numAvailable++;
   synchronized void flushAll(int txnum) {
      for (Buffer buff : bufferpool)
                                             int available() {
                                                return numAvailable;
        if (buff.isModifiedBy(txnum))
                                             private Buffer findExistingBuffer(Block blk) {
           buff.flush();
                                                 for (Buffer buff : bufferpool) {
                                                    Block b = buff.block();
                                                    if (b != null && b.equals(blk))
   synchronized Buffer pin(Block blk) {
                                                       return buff;
      Buffer buff = findExistingBuffer(blk)
                                                 return null;
                                                                            Sade yerdeğiştirme
      if (buff == null) {
                                                                            staratejisi
        buff = chooseUnpinnedBuffer();
                                             private Buffer chooseUnpinnedBuffer() {
        if (buff == null)
                                                for (Buffer buff : bufferpool)
           return null:
                                                    if (!buff.isPinned())
        buff.assignToBlock(blk);
                                                       return buff:
                                                 return null;
```

Figure 13-18

The code for the SimpleDB class BasicBufferMgr

SimpleDB'de Tampon yönetimi (bekleme listesi)

```
public class BufferMgr {
   private static final long MAX TIME = 10000;
   private BasicBufferMgr bufferMgr;
   public BufferMgr(int numbuffers) {
      bufferMgr = new BasicBufferMgr(numbuffers);
   public synchronized Buffer pin(Block blk) {
      try {
         long timestamp = System.currentTimeMillis();
         Buffer buff = bufferMgr.pin(blk);
         while (buff == null &&
               !waitingTooLong(timestamp)) {
            wait(MAX TIME);
            buff = bufferMgr.pin(blk);
         if (buff == null)
            throw new BufferAbortException();
         return buff;
      catch(InterruptedException e) {
```

Figure 13-19

The code for the SimpleDB class BufferMgr

```
throw new BufferAbortException();
   public synchronized Buffer pinNew(String filename,
                                  PageFormatter fmtr) {
      try {
         long timestamp = System.currentTimeMillis();
         Buffer buff = bufferMgr.pinNew(filename, fmtr);
         while (buff == null &&
                !waitingTooLong(timestamp)) {
            wait(MAX_TIME);
            buff = bufferMgr.pinNew(filename, fmtr);
         if (buff == null)
            throw new BufferAbortException();
         return buff;
      catch(InterruptedException e) {
         throw new BufferAbortException():
   public synchronized void unpin(Buffer buff) {
      bufferMgr.unpin(buff);
      if (!buff.isPinned())
         notifyAll();
   public void flushAll(int txnum) {
      bufferMgr.flushAll(txnum);
   public int available() {
      return bufferMgr.available();
   private boolean waitingTooLong(long starttime) {
      long now = System.currentTimeMillis();
      return now - starttime > MAX TIME;
Figure 13-19 (Continued)
```